

Olomouc – nejstarší místo s německou nadační profesurou

MILADA HRONOVÁ

Germanistika na Univerzitě Palackého slaví desetileté fungování institutu nadační profesury pro výzkum německé literatury z Moravy a Čech. Do budoucna ji ale bude podporovat na vlastní náklady především univerzita.

Místo nadačního profesora získal Jörg Krappmann. Na univerzitu přijel v roce 1992 jako mladý absolvent. „Olomoucká germanistika tehdy potřebovala lektora. Krappmanna pozvali do Olomouce tehdejší revoluční studenti, kteří byli v Erlangenu,“ vysvětlila Ingeborg Fialová. Sám Krappmann pak dodal, že do Olomouce přijel na divoko, nebyl tedy placen žádnou německou institucí.

Znalost němčiny upadá

„Nemyslím si, že pocházím z úplně rozdílných poměrů. Do Olomouce jsem přijel hned po studiu, takže celý svůj profesní život jsem strávil na Univerzitě Palackého,“ řekl Krappmann, který je dnes vedoucím katedry germanistiky. Domnívá se, že v porovnání s Německem měl příležitost v Olomouci rychleji profesně růst. „Mnohem dříve jsem se dostal k možnosti vyučovat a přednášet,“ dodal Krappmann.

Jako nadační profesor se podílí na veškerých aktivitách Centra pro výzkum moravské německé literatury. Jen z některých studentů je trochu

Nadačním profesorem je v Olomouci docent Jörg Krappmann. Do někdejšího Československa přicestoval v roce 1992.

Foto: PAVEL KONEČNÝ

zklamaný. „Jsem se studenty zhruba dvacet let a zdá se mi, že dříve se s nimi dalo k vědeckým výsledkům dojít mnohem dříve než dnes. Určitě to není jen obecným poklesem vzdělanosti, možná měli dříve jiné motivace, možná že dnes studenti očekávají od vysokoškolského studia něco jiného. Jisté souvislosti lze vidět i v tom, jak němčina mizí z Čech. Studenti hovořili německy plyně od prvního

ročníku, dnešní schopnost vyjadřovat se v německém jazyce je mnohem nižší,“ zhodnotil situaci Krappmann.

Olomouc – jedna ze čtyř

První nadační profesury byly založeny a financovány německým ministerstvem kultury v 60. letech minulého století. Šlo o podporu institucí věnujících se péči o německou kulturu. V Německu jich dodnes fun-

guje pětadvacet, mimo Německo jen čtyři. V estonském Tallinnu, rumunské Kluži, maďarské Pécsi a nejstarší z nich v Olomouci.

„Na přelomu tisíciletí přišel tehdejší německý ministr kultury s myšlenkou, že by instituty nadačního profesora měly být zřízeny i mimo území Spolkové republiky Německo. Tak vznikla nadační profesura pro výzkum německé literatury z Moravy

a Čech na Univerzitě Palackého,“ vzpomněla Fialová.

Psal se rok 2003 a spolková vláda podpořila vznik této instituce v Olomouci s finančním zajištěním na pět let. Podle profesorky Fialové tehdy probíhala velmi složitá jednání, neboť první myšlenky směřovaly k umístění nadační profesury na Univerzitu Karlovu v Praze.

„To, že šla do Olomouce, si přičítám jako velkou zásluhu. Tehdy jsme totiž prezentovali vše, co na olomoucké katedře germanistiky děláme,“ konstatovala Fialová.

Podle ní byla německá literatura z jiných regionů než Prahy považována za méněcennou. „Když se řeklo německá literatura z Čech, tak se tím myslela především pražská německá literatura, mysleli se tím autoři typu Franz Kafka,“ podtrhla Fialová.

Místo na slunci

Dnes je situace zcela jiná. „Vzhledem k naší desetileté činnosti, která s sebou nese určité výsledky, začíná být o regionální literaturu zvýšený zájem. Začíná se prosazovat názor, že výzkum regionální literatury může přinést mnohé i klasickým dějinám literatury v centrech jako jsou Berlín či Vídeň. Znalost materie, kterou v Olomouci shromažďujeme a kterou máme, může totiž obecný pohled literárních dějin změnit, posunout či obohatit,“ vysvětlila Fialová. I germanistika Univerzity Karlovy dnes používá olomoucké metody výzkumu.

Pokračování na straně 2

Olomouc – nejstarší místo s německou nadační profesurou

Dokončení ze strany 1

„Náš výzkum mění teoretická paradigma. Nevybírám ke zpracování jen velké autory, nýbrž se dívám na literaturu prostřednictvím metod literárních, sociologických a metod kulturní historie v kontextu regionu,“ dodala Fialová.

Dlouholetá práce olomouckého nadačního profesora spočívala ve vyhledávání dat o moravské německé literatuře. Společně se studenty hledal autory, díla, která následně pročítali. V průběhu let tak bylo znovuobjeveno na 2500 zapomenutých autorů z Moravy a Čech. Společným úsilím vytvářeli databanky, slovníky, lexikografické popisy, aby poté mohlo nastat období, v němž začalo vědecké vytěžování sešbíraného materiálu. Psaly se studie, doktorské práce, diplomové práce, organizovaly mezinárodní konference, z nichž vznikaly sborníky.

„Vydali jsme tři desítky knižních publikací, dva díly slovníku a připravujeme díl třetí,“ řekla Fialová. Zároveň připomněla důležitou osvětovou činnost centra, které se obrací především k českému publiku.

Za patnáct let činnosti si olomoucké Centrum pro výzkum moravské německé literatury s nadačním profesorem vydobylo důležité postavení výzkumné instituce a shromáždilo široký okruh spolupracovníků a partnerů z Německa, Rakouska a dalších evropských zemí.

Poté, co v roce 2008 ukončila Spolková republika Německo financování nadační profesury v Olomouci, převzala finanční péči o tuto instituci Univerzita Palackého. Germanistiku studuje přibližně 250 posluchačů.

Oslava 10. výročí existence nadační profesury v Centru pro výzkum německé moravské literatury při FF UP proběhne 10. dubna v kapli božího Těla pod záštitou ministra zahraničních věcí ČR Karla Schwarzenberga a ministra kultury Spolkové republiky Německo Bernda Neumanna.